

og geografisk. Forfatterne deler et optimistisk syn på fremtiden. De tror begge på, at landskabsarkitektur har en vigtig rolle, som forenende og formidlende af kunst, form og natur.

Susanne Guldager

Mindesteder

Joachim Wolschke-Bulmahn (red.): Places of Commemoration: Search for Identity and Landscape Design. Dumbarton Oaks Research Library and Collection Washington, D.C., USA, 2001. 400 s., ill.

En godt og vel 400 sider stor bog med udvalgte forelæsninger fra symposiet: '19th Dumbarton Oaks Colloquium on the History of Landscape Architecture' afholdt i 1995. De 13 forelæsninger handler om mindesteder, mindehaver, mindeparker, mindelandskaber og kirkegårde. De er givet af amerikanske universitetsfolk og af Joachim Wolschke-Bulmahn fra Tyskland, som også har redigeret bogen og skrevet forordet.

Emnet er behandlet filosofisk og konkret med mange eksempler. De spænder vidt fra Rousseaus grav, over afrikansk-amerikanske gravminder, mindesmærker for omkomne astronauter, mindesteder over ofrene for de tyske koncentrationslejre og til 'the Commemorative Landscape of the Vietnam War'.

Bogens målgruppe må være søgende specialister, landskabsarkitektskoler og landskabsarkitektstuderende, der har bogens emne som interesseområde.

Andreas Bruun

C.Th. Sørensen – Landscape Modernist

Sven-Ingvar Andersson and Steen Høyer: C.Th. Sørensen – Landscape Modernist. Arkitektens Forlag, 2001. 190 s., ill. 445 kr.

Sven-Ingvar Andersson og Steen Høyer: C.Th. Sørensen – En havekunstner. Arkitektens Forlag, 2001. 2. rev. udg. 190 s., ill. 445 kr.

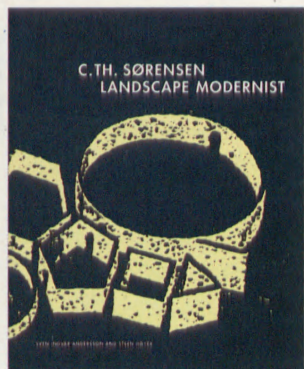
Biografen om C.Th. Sørensen, skrevet af Sven-Ingvar Andersson og Steen Høyer, som publicerades år 1993,

har nu utkommit på engelska i en översättning av Anne Whiston Spirn. Själv författare och professor i landskapsarkitektur i USA, intresserade hon sig för boken i den danska versionen, och skrev redan då en inledning där hon betonade förekomsten av en internationell modern landskapsarkitektur, som ur byggnads- och konsthistorisk synvinkel dithills blivit ouppmärksam. C.Th. Sørensen ser hon som en av stilriktningens viktigaste repräsentanterna. De senaste årens mångfald av böcker om modern landskapsarkitektur har förhoppningsvis bättre belyst vad som skett åtminstone under slutet av 1900-talet.

Den engelska versionen av Sørensen biografen, har bevarats i stort sett i sitt ursprungliga skick, både vad innehåll och utformning beträffar. Den mest i ögonen fallande förändringen är bokens titel, 'C.Th. Sørensen, Landscape Modernist'. Den danska utgåvan talar om Sørensen som 'havekunstner', den engelska 'Landscape Modernist'. Man kan ju kanske, som Lulu Salto Stephensen i sin uttömmande recension av den danska upplagan av boken (Landskab 2-1994), kanske ifrågasätta både 'landscape' och 'modernist' när det gäller Sørensen. Ett tillægsperspektiv på nästan tio år har knappast förändrat synen på C.Th., trädgårdskonstnär är nog nära pudelns kärna. Men kanske vi har ett språkligt problem här, mer än innehållsmässigt, landskap och modernism skall väl ses som heltäckande begrepp, som rymmer både trädgårdar och modern landskapsarkitektur. Författarna benämner ju också Sørensen landskapsarkitekt, gudskelov.

Det är mycket angeläget och välkommet att kunna läsa om C.Th. på engelska, den engelsktalande världen till fromma, till och med ur ett nordiskt perspektiv. Åtminstone unga finnar, utan personlig erfarenhet av danska, läser hellre engelska. Troligen befrämjar boken även på engelska den nordiska gemenskapen.

Dansk landskapskonst i allmänhet och C.Th. i synnerhet har haft en fundamental betydelse för de generationer finska landskapsarkitekter som studerade på 1950-, 60- och 70-talen. En stor del av lärarna studerade själva i Danmark, och förmedlade inspirerande danska idéer, om rumskonst formad av landskapsselement till en entusiastisk skara elever. Sørensen fram-

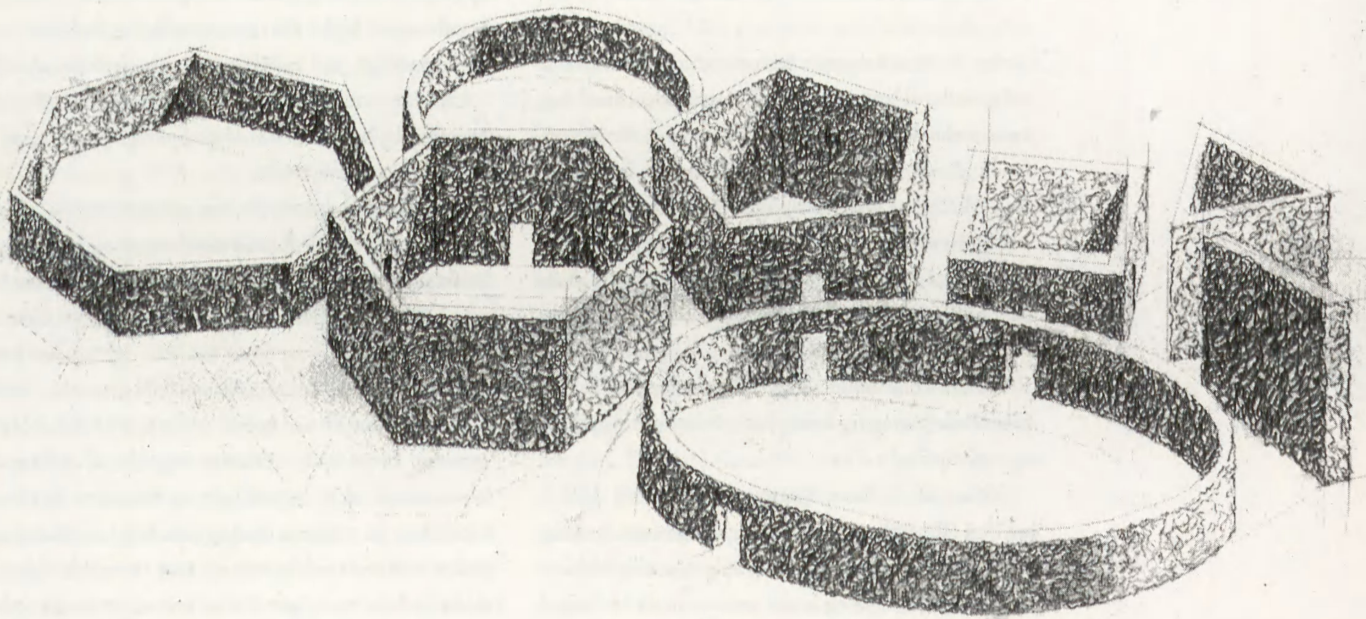

C.Th. Sørensen – Landscape Modernist. Bogens forside med tegning til Horsens, 1958 (spejlvendt af original). Modstående side.

Øverst. Tegning til Angli IV, 1958. Nederst. Villaprojekt, 1946.

• C.Th. Sørensen – Landscape Modernist. The book's cover with perspective plan of Horsens, 1958 (reverse image of the original). Opposite page.

Top. Drawing for Angli IV, 1958. Bottom. Villa project, 1946.

Angli 1958 C.A.P.

stod som den stora auktoriteten, vis men sträng. Med bävan lyssnade vi på historien om hur han obönhörligt refuserade elevers misslyckade förslag och krävde att den olyckliga skulle börja om från början. I vår iver såg vi kanske inte hur starkt de rumsliga lösningarna var knutna till det danska landskapet. Lika åskådligt som Sørensen visade hur de stora stilriktningarna i trädgårdskonsten var bundna till det landskap där de formades, tolkade och använde han själv det danska landskapet i sina arbeten. Hans intresse för barn och deras utveckling i urban miljö passade väl in i 1960-talets anda.

Brytningen med en ny generation i medlet av 1970-talet, som i stället för estetik och rumsverkan, satte naturens processer i ett storskaligt perspektiv, ekologi och miljövård i främsta rummet, blev djupgående och klyftan var svår att överbrygga. Mönstret var troligen likartat på många håll. I dag är det igen intressant att se landskapsarkitektur som Konst med stort K, unga forskare vänder på nytt blicken mot Danmark, och inte minst därför ligger nytugåvan väl i tiden. Att boken är skriven av två skickliga landskapsarkitekter och lärare i facket bidrar säkert till att man får leta efter en mer lättläst och åskådlig, men samtidigt kunskapsrik bok om landskapsarkitektur.

Camilla Rosengren, landskapsarkitekt MARK, Helsinki

